Nodyn Cynnig Diddymu Gorchymyn Rheolaeth Ansawdd Aer Brynbuga 2005

Yn dilyn gostyngiad llwyddiannus a pharhaus mewn llygredd aer yn Stryd y Bont yn Mrynbuga, ysgrifennwn i'ch hysbysu ein bod yn cynnig diddymu yr Ardal Rheoli Ansawdd Aer (AQMA) yno.

Nid yw hyn yn golygu y bydd monitro ansawdd aer yn dod i ben, ond mae'n golygu na fydd mwyach yn dangos ar chwiliadau fel AQMA, er enghraifft pan mae pobl yn brynu ac yn gwerthu eiddo yn yr ardal.

Cefndir

Cafodd AQMA Brynbuga ei ddatgan gan Gyngor Sir Fynwy ym mis Tachwedd 2005 oherwydd gormodiant o lefel amcan nitrogen deuocsid canolrif blynyddol o 40ug/m^3 (microgramau fesul metr ciwb) ar hyd A472 Stryd y Bont a rhannau o Castle Parade.

Cynhaliwyd monitro mewn chwe lleoliad ar hyd Stryd y Bont ers 2005, a thri lleoliad yn Woodside ers 2017 a sefydlwyd Cynllun Gweithredu Ansawdd Aer a Grŵp Llywio Ansawdd Aer yn 2009 i gyfarch y materion oedd yn cyfrannu at y gormodiant o nitrogen deuocsid.

Ers 2012 daeth yn amlwg fod ansawdd aer yn gwella ac fel yn 2025 nid chafodd y lefel amcan o 40µg/m^3 (microgramau o nitrogen deuocsid fesul metr ciwb o aer amgylchynol) ei groesi am un mlynedd ar ddeg yn olynol.

Ffigur 1 Ffin ardal rheoli ansawdd aer Brynbuga a lleoliadau monitro nitrogen deuocsid

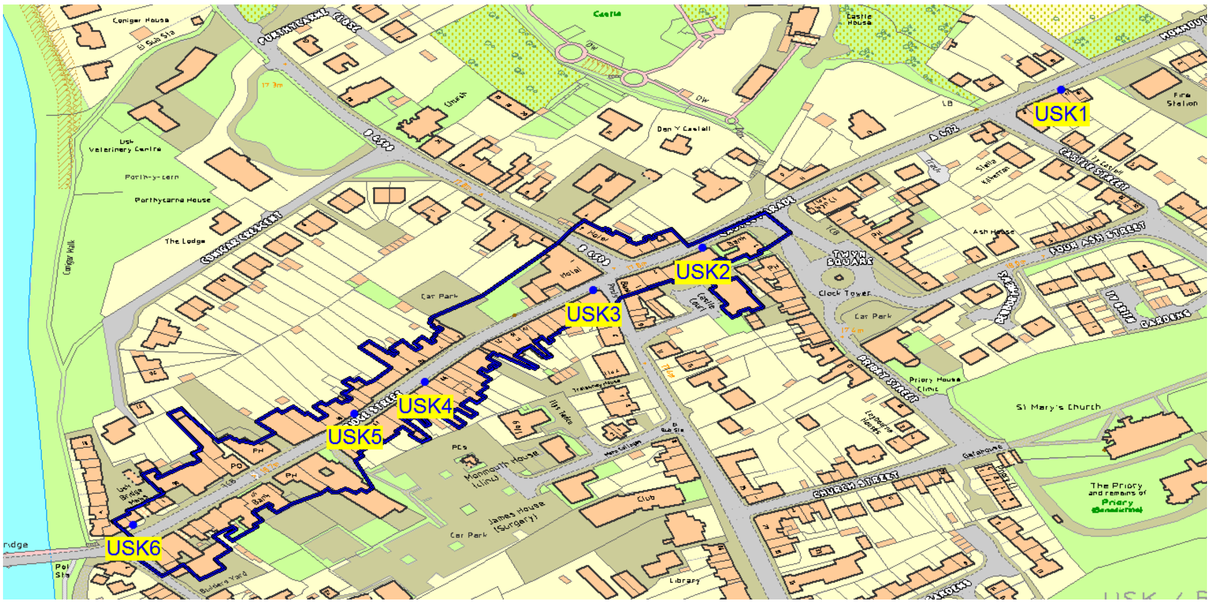

Mae DEFRA a Llywodraeth Cymru wedi rhoi cyngor i Awdurdodau Lleol fel sy'n dilyn:

"Dylid ystyried diddymu AQMA yn dilyn tair blynedd yn olynol o gydymffurfiaeth, **10% yn is** na'r amcan perthnasol adeg y cysylltiad. Lle na fu unrhyw ormodiant am y pum mlynedd ddiwethaf, mae'n rhaid i awdurdodau lleol symud ymlaen gyda chynlluniau i ddiddymu'r AQMA. Mae Canllawiau Technegol LAQM 2022 yn glir yn hyn o beth:

"Ni ddylai fod unrhyw AQMA wedi ei ddatgan lle cafodd yr amcan perthnasol ei gyflawni ar ei gyfer am gyfnod o bum mlynedd yn olynol."

Oherwydd pandemig COVID-19, cafodd y "cyfnod o bum mlynedd yn olynol" dan 10% o lefel yr amcan (36µg/m^3) ei ymestyn i gyfnod o saith mlynedd i sicrhau nad oedd y gostyngiadau mawr mewn llygredd a ddigwyddodd yn 2020 yn newid yn dilyn y pandemig.

Lefelau cyfredol ansawdd aer

2024 oedd diwedd y cyfnod saith mlynedd hwnnw a dangosodd monitro na fu unrhyw leoliad yn uwch na 36µg/m^3 ers 2017 (saith mlynedd yn olynol) ac mae ansawdd aer wedi parhau i wella ers 2020, gyda blwyddyn calendr 2024 â'r crynoadau isaf mewn nitrogen deuocsid a gofnodwyd erioed. Roedd y crynhoad uchaf yn 2024 yn 21.4µg/m^3 sydd bron hanner lefel yr amcan ac yn ostyngiad o 20µg/m^3 dros ei grynhoad uchaf yn 2012. Dengys crynoadau rhagarweiniol 2025 fod crynoadau yn parhau'n debyg i 2024.

Ffigur 3 – Crynoadau Cymedrig Blynyddol Tiwb Tryledu 2006-2024 – Brynbuga a Woodside

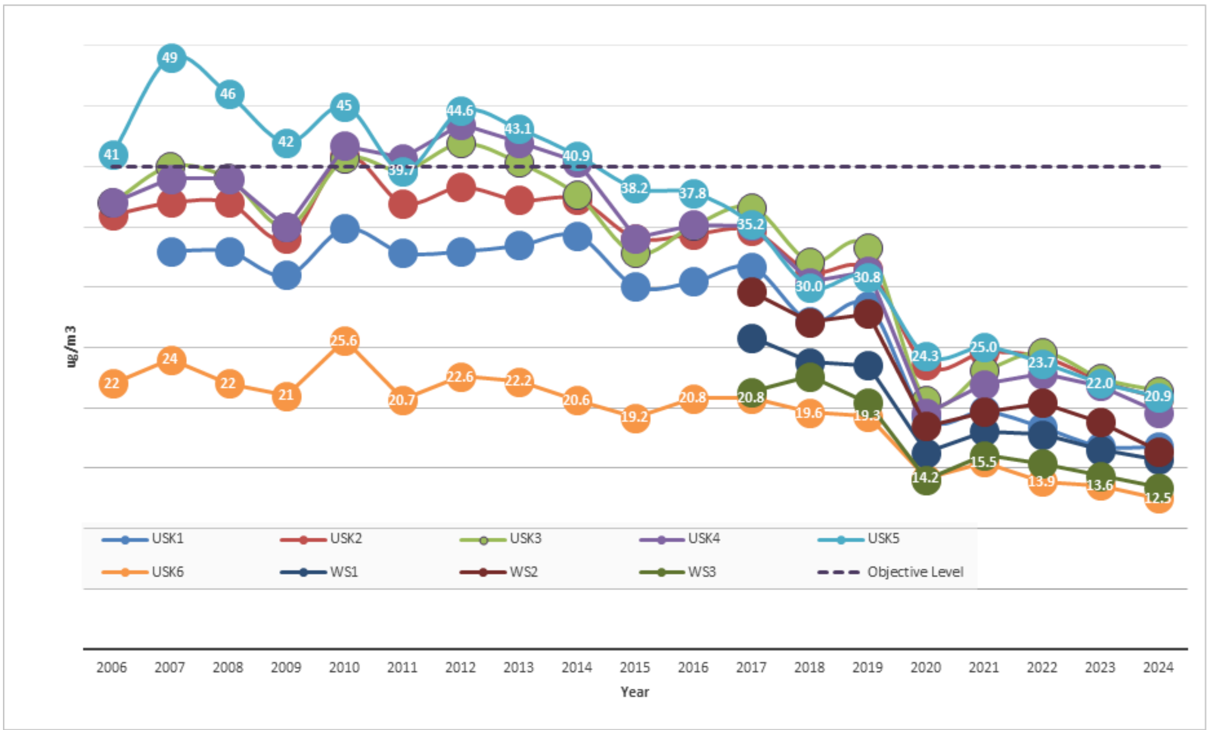

*Mae'r llinell doredig yn dangos lefel amcan cymedrig blynyddol o 40µg/m^3

Beth mae hyn yn ei olygu ar gyfer monitro lefelau llygredd?

Nid yw diddymu'r AQMA yn golygu y bydd Cyngor Sir Fynwy yn rhoi'r gorau i fonitro llygredd aer ym Mrynbuga. Rydym yn ymroddedig i barhau i fonitro ym Mrynbuga a hefyd ledled Sir Fynwy. Rydym hefyd yn ymroddedig i barhau ein gwaith i ostwng lefelau llygredd ledled y Sir.

Pam ydym yn ymgynghori os nad yw'r ardal bellach yn ateb yr angen am AQMA?

Ysgrifennwn i'ch hysbysu o'n bwriad i ddiddymu'r AQMA ac i wahodd adborth pe credech fod unrhyw ffactorau eraill sydd angen eu hystyried. Os dymunwch roi unrhyw sylwadau am y cynigion hyn, e-bostiwch eich sylwadau atom i environmentalhealth@monmouthshire.gov.uk erbyn canol-dydd ar 1 Mawrth 2026 os gwelwch yn dda.

I gael mwy o wybodaeth
I weld Adroddiad Cynnydd Ansawdd Aer 2025, y Nodyn Cynnig a'r Drafft Orchymyn Diddymu ewch i'n gwefan – [Ansawdd aer – Sir Fynwy.]